

Introductie dag 1

Hartelijk welkom op dit uniek event. Goeiemorgen, ook aan de mensen thuis.

Mijn naam is Sofie Sergeant en dit is mijn collega Angela Hanse en Irene van Helden. Beide zijn wij werkzaam voor de Stichting Disability Studies in Nederland verbonden aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Ik stel u ook graag voor aan journalist Olivier Lingbeek. Hij zal alle inhouden en discussies voor ons trachten te ordenen en schrijven tot een artikel. Het zou kunnen dat hij af en toe een stekelige vraag stelt. Dat zullen we hem trachten te vergeven.

Sinds 2014 organiseert Disability Studies in Nederland een scholingsprogramma i.s.m. UWV-SMZ over arbeidsparticipatie, voor arbeidsdeskundigen, reïntegratiebegeleiders en verzekeringsartsen. Tijdens deze bijeenkomsten wordt het ervaringsdeskundige, professionele en academische perspectief met elkaar verbonden om op die manier inzicht te geven in de betekenis van arbeidsparticipatie vanuit de Disability Studies gedachte, waarbij participatie, inclusie en 'belonging' centraal staat.

Hoe kunnen we kantelen naar een meer inclusieve samenleving en meer passende arbeidsparticipatie? In een driedaags verdiepingsprogramma van DSiN en UWV krijgt u de ruimte om met elkaar na te denken over het eigen handelen in de begeleiding die we geven aan mensen met een arbeidsbeperking. Ervaren sprekers zoals Rick Brink (Minister van Gehandicaptenzaken in Nederland), Jaap Berends (bestuurder van de coöperatie Campus Woudhuis) en Margriet van Kampenhout (coach, trainer, als inspirator in ondernemerschap) zullen ons inzichten geven in waar de pijnpunten en kansen tot verbetering liggen met treffende voorbeelden uit de praktijk.

We hebben drie dagen die we samen gaan doorbrengen met elkaar, met 1 bedoeling. We willen met elkaar gedurende deze drie dagen

een inspirerende denktank creëren die nadenkt over arbeidsparticipatie voor mensen met een beperking en die dit uitstraalt en inspiratie biedt aan de volledige UWV-organisatie. We vertrekken hiervoor vanuit de metafoer van De Groene Weide. In de groene weide grazen de lammetjes. Ze genieten van het frisse groene gras. De grotere schapen zien dit en zijn hierdoor meer gemotiveerd om hun gebied af te grazen. Want dan – weten ze – mogen zij ook naar dat frisse groen waar de lammetjes zijn. Als je verandering in het landschap wil teweegbrengen moet je klein beginnen, iets nieuws creëren dat energie geeft en uitstraalt, de anderen lokt.

Dus als u zich afvraagt wat u hier komt doen. U komt hier grazen, genieten, tanken, ruimte nemen voor uitwisseling van ideeën en voor vrije reflectie.

Hoe gaan we die reflectie met elkaar organiseren?

Eerst en vooral kan u zich elke dag laven aan de wijsheid van een expert. Daar beginnen we altijd mee, in de ochtend. Wij hebben voor u drie experts uitgenodigd. Margriet van Kampenhout, Jaap Berends en Rick Brink. U krijgt elke ochtend de ruimte om met de expert in dialoog te gaan. Maak er gebruik van om dit voor uzelf zo interessant mogelijk te maken.

In de middag gaan we de lezing en dialoog van de ochtend met elkaar verwerken. En dit gaan we doen via een bijzondere methode. Enkele jaren geleden heb ik Bronwyn Davies mogen ontmoeten. Een Australische professor die de methode van 'collectieve biografie' heeft gecreëerd en beschreven. Samen met haar mocht ik participeren in een collectieve biografie met vier andere onderzoekers. Dit heeft mij geïnspireerd om hier in Nederland ook deze methode te gebruiken voor het nadenken en schrijven over thema's.

Met de methode van collectieve biografie willen we ruimte scheppen voor het stilstaan en heroverwegen van wat het betekent om mensen te begeleiden vanuit het UWV. We praten met elkaar, we luisteren naar elkaar en we schrijven met elkaar. Dit levendige en tegelijk geduldige proces bouwt zich op rondom onze onderzoeksvraag: hoe zit het met arbeidsparticipatie voor mensen met een beperking in Nederland, wat zit in de weg en hoe kan dit beter?

Geïnspireerd door de lezing van de expert in de middag maken we de verbinding met ons eigen leven. Onze eigen verhalen en herinneringen zijn uniek. Maar gaandeweg verbinden we de verhalen met elkaar. In het intensief luisteren en doorvragen, in het samen-zijn gedurende lange tijd in dezelfde ruimte, ontstaat er een nieuw 'wij' in een veilige context, een vrijplaats.

Elke middag gaan we – geïnspireerd door deze methode – met elkaar aan de slag. Individueel, in groepjes van 4, en ook in grotere groep.

Heel concreet: Stap 1: Na de middagpauze verdelen we onze groep in kleinere groepjes. Na een korte kennismakingsronde krijgt ieder van u de kans om een persoonlijk verhaal op te schrijven: wat heeft de lezing en de discussie bij u getriggerd of waar moest u aan denken. Het is belangrijk dat dit verhaal zo nauwgezet mogelijk op 1 A4 wordt opgeschreven. U beschrijft heel concreet waar, hoe en met wie het voorval plaatsvond en wat uw gedachtes en gevoelens hierbij waren. De rest van de opdracht geef ik deze middag maar het is belangrijk dat u nu al begrijpt we dat de lezing van straks willen verbinden met uw persoonlijke ervaring, thuis of op het werk, om zo meer vat te krijgen op het 'waarom, wat en hoe van arbeidsparticipatie en de hindernissen in onze samenleving en onszelf'.

Graag kondig ik u onze eerste spreker aan: Margriet van Kampenhout.

Normaal gezien zou hier vandaag Rick Brink voor u staan. Dat kon niet omdat hij nog in quarantaine verplicht thuis moet wachten op de corona-uitslagen van een gezinsgenoot. We hopen op negatief resultaat en dat hij er donderdag live kan bij zijn. Mocht dat niet lukken zal hij donderdag zijn lezing via zoom geven. Dat Margriet een experte is in kanteling heeft ze meteen bewezen door haar soepelheid om hier vandaag te staan in plaats van donderdag maar ook door haar aanbod om donderdag ook nog es de wrap up voor ons te komen doen. Haar gedrevenheid en power zijn hier meteen mee bewezen. Margriet werkt als coach, trainer, als inspirator in ondernemerschap. Ze nodigt uit om anders te kijken naar wat we denken al te kennen. Wat hebben we nodig om onze onzekerheden en twijfels te delen in plaats van de vraag met oplossingen te belagen, voordat hij uit de verf is gekomen? Samen met ons onderzoekt ze vandaag de vraag: hoe kunnen we kantelen naar een meer inclusieve samenleving en meer passende arbeidsparticipatie? Ze drijft ons straks - met respect - in het nauw, maar het is ons eigen nauw. Hoe kunnen wij in ons werk blijven werken aan kanteling?

Margriet, aan jou het woord.

Introductie dag 2

Goeiemorgen,

Margriet van Kampenhout nam ons gisteren mee in een verhaal omtrent 'Kanteling'. Ze liet ons nadenken over hoe we kunnen kantelen van het zuiver medisch naar het sociaal model. Van bijzonder naar gewoon toegankelijk. Hierin zet Margriet het kantelpunt als een belangrijk moment. En dit kantelpunt gaat gepaard met het stellen van een vraag. Kan je die vraag laten bestaan? Hoe kunnen we voorkomen met elkaar dat we te snel het antwoordpad beginnen lopen. Want zo lopen we het risico dat we het gekende pad lopen en geen nieuwe wegen vinden.

Margriet leerde ons dat ons brein niet houdt van onzekerheden en van het onbekende. Dus als we iemand nieuw leren kennen gaat ons brein op zoek naar: hoe dit typisch zo iemand is die je al eerder gezien hebt. Ons brein vult die onzekerheid graag in. Margriet zet ons aan om onszelf te gunnen wat langer nieuwsgierig te zijn.

En als we iemand zien sukkelen, zien hannessen of margrieten dan is die persoon misschien wel gewoon zijn eigen leven aan het leiden.

Moeten we daar dan iets mee? Margriet zegt: voor jou zit ik te frutten en misschien wil ik hulp maar vraag het toch maar altijd even...

Margriet geeft ons drie vragen mee om mee te nemen in deze driedaagse:

Vraag 1: Houden we ons soms in in gesprekken omdat we bang zijn om verwachtingen op te roepen die we niet kunnen inlossen?

Vraag 2: Kunnen we – omdat we de vraag goed hebben geëxploreerd – ons doel helder houden en daarom ook soms buiten de lijnen kleuren en regels bevragen?

Vraag 3: Dat extra stapje zetten, als we dat zelf doen, inspireert dat ook de ander om dat te doen? Want zo leerden we: mensen luisteren meer naar wat je doet dan naar wat je zegt of vraagt.

Tot slot ging Margriet met ons 'gelijk oversteken': erkennen dat we schrikken van de andersheid van de ander, van de mens met een beperking bij voorbeeld, erkennen dat dit er is en van daaruit zoeken naar hoe je met elkaar gelijk kan oversteken.

Samengevat:

In elk nieuw contact moet de ander even remmen, maar die beperking is van de ander en niet van degene met een beperking.

In de middag gingen we schrijven met elkaar en we kwamen op allerlei thema's: verbinding maken met mensen, iets betekenen voor de ander, en dat hier tijd mee gepaard gaat, dat de druk van de caseload soms groot is maar ook dat er persoonlijke systemen gemaakt worden naast de bestaande systemen en procedures zodat het mogelijk gemaakt wordt om buiten de lijntjes te kleuren en echt het verschil te maken voor mensen, samen met mensen.

We werden door Margriet uitgedaagd om na te denken over onze eigen vraag. Waar wil jij mee aan de slag in deze driedaagse? Want Margriet zei gister: Je bent in deze tocht niet alleen afhankelijk van de sprekers maar ook van je eigen vraag en onderzoek.

Mijn vraag wil ik alvast graag met u delen: Wat als... Kunnen we de definitie van arbeid en arbeidsparticipatie zo oprekken dat de diversiteit van alle mensen meegerekend ieder hierin sowieso een plek in vindt: ook mensen die niet willen werken (in onze huidige definitie). Zodanig dat wij hen onvoorwaardelijk zien in hun bijdrage die ze leveren, en zodanig dat we hen kunnen ondersteunen in hun betekenisverlening en kwaliteit van leven zonder hier per se 'werk' in te eisen en hen te wringen in systemen waar ze nu niet (willen) bij horen.

Goed. Vandaag een tweede dag met een nieuwe spreker.

Jaap Berends is bestuurder van de coöperatie Campus Woudhuis, directeur van het TripleCordCollective, partner bij Enspiratie. Hij is tevens vader van een dochter met een beperking. Zijn verhaal begint bij de ervaring met zijn dochter en hoe hij door haar inzag wat het belang is van werk voor iedereen, maar zeker ook voor mensen met een beperking. Zij inspireerde hem tot het ontwikkelen van het landgoed “Woudhuis” tot een campus en leerwerkbedrijf. Op dit landgoed stelt hij drie doelstellingen: het landgoed tot ontwikkeling brengen en de bossen onderhouden, werk creëren voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en kennis delen. Verhalen vanuit het Living Lab leren ons wat ‘gewaagd maatwerk’ is en geven inzicht in waarom Jaap durft beweren: “indicaties en regelingen interesseren mij niet”. De Corona-tijd heeft alles op scherp gezet en ook dit thema en bijhorende pijnpunten / dilemma’s zal Jaap niet uit de weg gaan want “in het nemen van risico’s zit waardigheid”.

Graag uw aandacht voor Jaap Berends.

Introductie dag 3

Goeiemorgen,

Hartelijk welkom bij de laatste dag van onze driedaagse. Gister mochten we luisteren naar het verhaal van Jaap Berends. Hij begon met zijn ervaringsverhaal:

- Hij kwam door ziekte in contact met het UWV. Hij voelde zich heel kwetsbaar in deze periode, hij zat echt in de penarie. En toch werd hij door het UWV voor zijn aanvoelen heel kritisch benaderd en werd hij 'doorgezaagd' zoals hij het zelf benoemt.
- Jaap vertelt ons ook over zijn dochter met een verstandelijke beperking en haar zoektocht naar werk dat er toe doet. Zij inspireerde hem tot het uitbouwen van een inclusief leerwerkbedrijf, een superplek, in Apeldoorn. Waar hij binnen de 10 jaar 100 mensen direct of indirect aan werk wil helpen. EN zij inspireerde hem tot zijn doel: iedereen naar regulier werk.

Jaap verwittigde ons: We zien ze aankomen... de mensen die afstuderen in het speciaal onderwijs. Velen belanden op de bank en dan komen we pas en proberen we hen tot het participatieproces te bewegen. Te laat...

Ik leerde van Jaap:

- Als je inbreng van mensen verwacht, dan krijg je inbreng.
- Als mensen goed aan het werk zijn hebben ze minder zorg nodig.
- Mensen met een beperking brengen vaak een soort van relaxedheid binnen die noodgedwongen met de beperking meekomt. Hadden we die relaxedheid maar in al onze bedrijven.
- In het nadenken over hoe we onze bedrijven inrichten als welkome plek voor mensen met een beperking hebben we de mensen met een beperking zelf nodig.

- Teams moeten leren samenwerken met mensen met een beperking: hiervoor stelt Jaap de Harrie training voor:

H van hulpvaardig

A van alert

R van rustig

R van Realistisch

I van Instruerend

E van Eerlijk

- Tot slot leer ik van Jaap zijn dochter: Als je brood bakt weet je dat het wordt opgegeten. Zinvol werk geeft zin aan ons leven.

En dan nu... onze derde gast, door omstandigheden online:

Rick Brink. Hij vervult nu al meer dan een jaar zijn rol als Minister van Gehandicaptenzaken in Nederland, een initiatief van KRO-NCRV. In zijn werk heeft hij dagelijks ontmoetingen met mensen met een beperking en voert hij een flinke lobby richting Den Haag. Hij weet waar mensen van wakker liggen, ook op het gebied van arbeidsparticipatie. Het is dan ook niet voor niets, dat Rick zichzelf ten doel heeft gesteld om 1000 stageplaatsen te realiseren voor studenten met een beperking. Hij sluit deze driedaagse dan ook met een lezing over de stand van zaken in Nederland wat betreft de rechten van mensen met een beperking en de weg naar een meer inclusieve samenleving. Hij geeft ons inzicht in waar de pijnpunten / kansen tot verbetering liggen en in inspirerende mooie praktijken.

Terugblik op dag 3

Goeiemorgen allen, de driedaagse zit erop. Met warm gemoed blik ik erop terug.

Gisteren sprak Rick ons toe, vanuit zijn huiskamer. We luisterden gespannen om niets te missen. Hij vertelde ons over hoe hij positieve verandering nastreeft voor alle mensen met een verstandelijke beperking, over alle generaties heen. En dat begint al vroeg... Hij wil dat alle kinderen naar de school om de hoek kunnen. Dat er speelplekken komen waar elk kind kan spelen. En als we spreken over mensen met een beperking, dan – zo benadrukt hij – gaat het niet alleen over focus op zorg. “ ‘t Zijn net mensen”: dus dan gaat het over alle facetten van het leven. Mensen met een beperking willen dus ook aan het werk, willen geven en betekenen. Het begint al tijdens de opleiding... veel jonge mensen met een beperking vinden geen toegang tot een stageplaats. En daarvoor wil Rick zich hard maken: zodat jonge mensen werkervaring opbouwen en zelfvertrouwen krijgen. En tegelijk zodat werknemers wennen aan het samenwerken met werknemers met een beperking. Van werk zet Rick de stap naar mobiliteit: want daar begint het vaak: mensen moeten op hun werk kunnen komen. Laten we anderzijds niet vergeten dat thuiswerken ook zo z'n voordelen heeft, zeker voor mensen die de combi maken met gezin, of die hun energie goed moeten verdelen enz.

Op dit vlak zijn er ook wel veel vooroordelen: Veel werkgever denken dat werknemers met een beperking vaak ziek zijn. Niets is minder waar, zegt Rick. Het blijkt zelf dat collega's van werknemers met een beperking zichzelf minder zelf ziek verklaren omdat ze denken: “zou ik me wel ziek melden met een verkoudheid als mijn collega met een beperking zo hard volhoudt, struggles overwint en doorgaat”. In coronatijden hebben veel mensen met een beperking lange tijd thuis opgesloten moeten doorbrengen, zonder perspectief. Laten we – in de toekomst – hen niet vergeten als we maatregelen treffen. Laten we samen met hen goed nadenken over wat de coronamaatregelen voor hen betekenen en hoe we dit samen het beste kunnen

aanpakken. We moeten goede voorbeelden etaleren, zo concludeert Rick: mensen inspireren door goede voorbeelden in het licht te brengen.

Na een pauze met Jerusalema genoten we van de wrap-up van Margriet van Kampenhout. Zij sprak met velen van ons en zag enkele rode lijnen:

- De driedaagse bracht bewustwording;
- Zie de mens achter de beperking;
- Neem meer tijd om in gelijkwaardigheid samen te zoeken.

Voor de klant is hal lastig om met de enorme complexiteit om te gaan. Zijn wij bereid om in die lastigheid te gaan, om te ervaren wat lastig is en om een stukje van die complexiteit op ons te nemen? Zodat mensen zich gehoord voelen en vertrouwen hebben dat het gaat lukken. Of zodat mensen voelen dat – als iets niet gaat lukken – toch het gevoel hebben: men blijft mij zien. En als we ernaast zaten, dat we dat kunnen zeggen, en dat meenemen voor toekomstig werk. Ook wij zijn mensen.

Ik ben trots op wat me met elkaar hebben opgebouwd in drie dagen en ik kijk uit naar wat we in de toekomst met elkaar gaan meemaken, in het schrijven van het artikel door Olivier Lingbeek, en in het samenkomen (de reünie) op 3 december 2020.

Warme groet
Sofie Sergeant